

Akadémiai Istentisztelet 2024 október 20 -án

Lecke: János 17 – Főpapi ima

Textus: 1 Péter 2, 9-10: Szentség is identitás: királyi papság

9. Ti azonban választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet vagytok, Isten tulajdonba vett népe, hogy hirdessétek nagy tetteit annak, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket;

10. akik egykor nem az ő népe voltatok, most pedig Isten népe vagytok, akik számára nem volt irgalom, most pedig irgalomra találtatok.

9 Ti pedig választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok, hogy hirdessétek Annak hatalmas dolgait, a ki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket;

10A kik hajdan nem nép voltatok, most pedig Isten népe vagytok; a kik nem kegyelmezettek voltatok, most pedig kegyelmezettek vagytok.

Énekek

- 1. Kezdő ének: 158. dicséret: Óh, Úr Isten, légy közöttünk**
- 2. Gyülekezeti ének: 348. dicséret: Áldjad, én lelkem a dicsőség erős királyát 1. és 5. versei**
- 3. Igehirdetés előtt: 89. zsoltár: Az Úrnak irgalmát örökké éneklem 1. és 2. versei**
- 4. Igehirdetés után: 89. zsoltár: Az Úrnak irgalmát örökké éneklem: 4. vers**
- 5. Záróének: 456. dicséret: Szent vagy, szent vagy: 1., 2. és 4. versei**
- 6. Hitvalló ének: 361. dicséret: Meghódol lelkem, tenéked nagy felség: 1. és 6.,7., 8. versei**

Kedves Testvéreim, Krisztus Urunk feltámadását ünneplő gyülekezet!

Ma folytatjuk a Szentség is identitás sorozatunkat, ennek elején ismételjük át az általános tudnivalókat:

Ki írja a levelet: A Genezáret tó partján fekvő Betszaidából származó Simon, Jóna fia, András testvére, foglalkozására nézve halász. Később emberhalász, apostol, az Úrtól kapott neve Kéfás, görögül Petrosz, azaz kö(vecske) vagy kő(szikla). Sok kutató szerint nem ő írja, hanem Szilvánusz, azaz Silás, nagy görög műveltséggel rendelkező munkatárs, aki Péterrel és Pállal is dolgozott együtt. Mások szerint a szerző későbbi, ismeretlen és Péter tekintélyét használja a levél ismertté tételéhez. Legfontosabb: valaki a Lélek indítására megírja és fennmarad, kanonizálják, a „katolikus”, azaz az egyetemesen elfogadott levelek közé illesztik, hiteles tehát.

Kinek írja a levelet a szerző: Diaszpórában, azaz szórványban élő, görög nyelven értő gyülekezeteknek, akik elfogadták Krisztust Uruknek, Istenüknek és hittek a feltámadt Úrban, mely hit az életüket alapjaiban változtatta meg. Az őket körülvevő társadalom sokszor elutasítóan, sokszor ellenségesen viszonyul a gyülekezetekhez.

Mikor keletkezik a levél: Több álláspont is van, aki Péter személyéhez köti, az a hatvanas évek közepére teszi a keletkezése idejét, aki másnak tulajdonítja, az a kilencvenes évekre vagy még későbbre is. Akár a Néró idején zajló rövidebb keresztyénüldözés, akár a későbbi, immár állami apparátust bevető keresztyénüldözés idején íródik, az író nem az üldöztetésre, hanem a megmentettségre, a megtartottságra, az üdvösség bizonyosságára teszi a hangsúlyt. Semmi önsajnálát, sok – sok vigasztalás és erősítés a próbák között.

Hol írhatják meg a levelet: 1. Babilonban, az Eufrátesz partján, ahol az első században kevesebben ugyan, de éltek zsidók, akikhez elmehetett Péter. E felfogás szerint Márk is vele volt. 2. Babilonban, a Nílus partján fekvő katonai táborban nem, mert semmi tudásunk róla, hogy ott járt volna. 3. Babilonban, a Tevere partján, mert titkosan Rómát nevezték Babilonnak az első század zsidó szent irataiban. Bármelyik helyen is írták, tisztában voltak a keresztyénekre leselkedő kísértésekkel, veszedelmekkel, ebben a kérdésben is hiteles.

Miért születik meg a levél: 1. Mi okból: Mert a Szentlélek indítja az írókat erre, bárki is lett volna. Bizonyosságot kell tegyen másoknak, hogy mások is bizonyágtevőkké válhassanak. Mindez azért, mert Jézus Krisztus a Getsemáné kertjében imádkozott mindazokért, akik az Övéi, úgy, ahogyan a leckében hallhattuk. Egy beteljesült ima kicsi része ez a levél is, az élő gyülekezetek is, és akármilyen furcsa, mi is.

2. Mi célból születik meg a levél: A szerző meg akarja erősíteni a címzetteket abban, hogy minden megrendítő külső körülményben rendíthetetlen alapja van a hitüknek, soha nem szabad feladni a Krisztusban kapott új identitást, sőt, miközben engedelmes állampolgárok, nem feledhetik, hogy Isten országának állampolgárai ők, annak minden velejárójával (megpróbáltatás, kísértés, gúnyolódás, stb.) együtt.

A felolvasott ige egy szembefordulással kezdődik, a megelőző versek a Krisztus-örömhír befogadásában elbukottakat mutatják be, a levél címzettjei Krisztuskövetőkké váltak. A nekik szóló kijelentések az egész bevezető rész csúcspontját képezik. Elsőre mélyülünk el a kifejezések értelmében.

Választott - a mai fülnek a „demokratikusan, érdemei miatt jogosan választott”-ként hangzik, itt azonban a jókedvéből, saját autoritásából elválasztott, többtől eltett értelemben van jelen.

Nemzetség itt a nemzett-ség, azaz leszármazás szerinti, vagyis vérvonal szerinti értelemben, hiszen a genos szót használja a szöveg. Más szóval, olyan emberfajta, akit elválasztottak, de a vérvonal eredete nem földi, hanem mennyei, a szent vér, Krisztus értünk kiomló vére. Lelki, hitbeli, ám annál valóságosabb közösség.

Királyi papság - itt azt hallhatja először a mai fül, hogy nagyon magas minőségű papság, a legmagasabb rendű papság, hiszen, ha valamit nagyon nagyra értékelünk és röviden minősítjük, csak így kiáltunk fel: „király!”. Itt legyünk megint nagyon óvatosak és szerények, mert a szöveg arra utal, hogy a palota papi szolgálói, a király körül szolgáló, a mennyei király birodalmának „leltárába” felvett papokról van szó, akik „nem fizikai”, azaz lelki áldozatot mutatnak be a lelki házban (tulajdonképpen önmagukban és ezáltal a világban) Tehát a királyi papság az a király által tulajdonba vett szent szolgáló-nép.

Szent nemzet – szent etnos, szent goj (azaz nemzsidó) szent kulturális egység. A szent itt a többitől elvágott, félretett, Istennek elkülönített, oda”szent”elt nemzet.

Isten tulajdonba vett népe – megtartásra való nép (régii Károli) – ezt csak egy képpel illusztrálnám: Isten megnézte a papi szolgálatot végző népnemzetet és így szólt: Na, ezt megtartom magamnak és zsebre tette, hogy senki más ne férhessen hozzá és senki másé ne lehessen. A magántulajdon szent. És tényleg.

Hirdessétek: Kihirdessétek – törvényt, parancsot, életünket azonnal befolyásoló tényeket, rendeleteket szoktak. Másik értelme: ünnepejétek! Ez a liturgia létének az alapja! Hirdetve, kihirdetve ünnepejétek és ünnepeve hirdessétek ki, hogy Jézus Krisztus kereszttáldozatával és feltámadásával megváltozott a világ örökre és mindenkinek alapjában befolyásolja az életét, akár tud róla, akár nem.

Nagy tetteit: érdemeit, kiválóságát, erényeit, hősiességét, nemes cselekedeteit – Istennek. Röviden: dicséjétek az Urat!

A **sötétséget** nem magyaráznám, az emberi lélekben és az abból fakadó tetteiben lakozik, az az állapot, amikor „szeretet nincsen énbennem”.

Csodálatos világosság – bámulatos, szemkápráztató fény – a Napra lehetne nézni, de Jézus Krisztus világosságára bizony nem. És mégis.

Meghív, kihív, elhív – ez a hívásnak az a formája, amikor valakit a nevéen szólítanak azzal a szándékkal, hogy azonnal menjen el onnan, ahol éppen van és menjen oda az őt hívóhoz. (Tehát nem az a hívás, amikor, ha lesz kedvem, megyek, s ha nincs, akkor nem, hanem mint aki tudja, hogy Isten egykor így szólt: Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy. Ézs. 43,1

Ellenben egykor

Nem nép – nem az Isten országának a határain belül élő közösség (laosz ezzel a jelentéssel is bír – egy országhatáron belül élő nép)

nem volt irgalom, kegyelem – nem voltak irgalmat, kegyelmet, könyörületet talált, nyert emberek, mert nem volt Krisztus, nem volt megváltás, sem üdvösség

Most: Isten népe – attól váltak azzá, hogy megtalálta őket az irgalom, a kegyelem, a könyörület. Az ige itt mindkét igeidőben passzívumban van – magyarul: a nép nem a saját sikeres döntései nyomán lett Isten népe, Isten tett meg mindent, hogy a nem nép – Isten népévé szülessen újjá (lásd a levél megelőző részeit).

Most pedig igyekezzünk kialakítani *keresztyén identitásunkat* a megértettek által: a szentség is identitás(rész), a királyi papság identitást formáló kihívás. Ami ott és akkor igaz, az itt és most is az. Minden szó, ami ebben a néhány sorban elhangzik, mehökkent, elgondolkoztat, új utakra hív meg.

Ti – az első szócska bevési, hogy közösségi identitásunk van, gyülekezeti, közösségi létre hívtunk el mindnyájan.

Pedig, azonban – szembe állító szócska, a korábban leírtak után ránk valami más lesz a jellemző, nem az elbukás, hanem az új, Krisztushoz kapcsolt létformával járó változás. Kijelentések sora hangzik el, ami arra utal, hogy Isten ilyenek lát(na) legszívesebben minket.

Választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet, Isten tulajdonba vett népe – a részletes magyarázatoknál megérthettük, hogy személyes szabadságunk, a ki és elválasztottságunk, a vele járó szolgálatunk, a felettünk rendelkező teljes autoritás elfogadása alapja a keresztyén identitásnak. Isten népeként szemképráztató világosságban járhatunk, hogy a magunk helyén mi is világíthassunk, kegyelmet találtakként másokat odavezethetünk a Forráshoz, Krisztushoz, hogy őket is megtalálja a könyörület.

Álljunk meg egy szóra. Van-e bennünk elég alázat ahhoz, hogy a mi identitásunk ezekből az alapkövekből (is) épüljön fel?

Elviseljük-e, hogy közösségi identitásunk felülírja az egyénit, hogy a MI értékesebb legyen, mint az ÉN? Mit szólnak ahhoz, hogy MI MÁSONK leszünk, mint a többiek, hogy ránk a „pedig” elválasztó szó lesz az igaz? Nem olvadhatunk be, nem bújhatunk mások háta mögé, vállalni kell nyilvánosan és látványosan, hogy ki és elválasztottak minket egy szent életre. Hogy közösségünk alapja nem a földi vérvonal, az uram-bátyám és a rokoni szálak, hanem a mennyei kapcsolat, amely azzal tesz közös alappra minket,

hogy mindnyájan Jézus vérében tisztultunk meg és kaptunk kegyelmet. Így lettünk Isten nemzete.

Demokráciában szocializálódott személyiségünk mit szól ahhoz a teljes autoritáshoz fölöttünk, hogy nem vagyunk mi magunkéi, és csak az Isten akaratának teljesítésére van szabadságunk. Mihez is kezd a lelkünk a királyság erős határaival? Ízlelgessünk: Mi Isten személyes, palotájához tartozó, udvari papjai vagyunk, akik ki-hirdetve ünneplik Isten hőstetteit, erényeit és nagyságát. Liturgiát végeznek mindig, az élet istentiszteletének liturgiáját. Annyi személyes szabadságunk van, amennyi Isten akaratából a szolgálathoz kell.

Szent kulturális közösség, szent nemzsidó nép, szent etnos, ahol a népi-nemzeti kultúránkat Istentől kapott, szentségünknek nyelvi-kulturális keretet adó örökségként és lehetőségként tiszteljük. Tiszteljük? Mi, akik a rengeteg külső nyelvi behatás miatt egyre fogyatkozó szókinccsel és hibás mondatokkal írunk, beszélünk? Mi, akik nem olvasunk sem eposzokat, sem balladákat, de lassan vicceket se már?

Isten tulajdonba vett, mondhatni a világ elől elrejtett és zsebre tett laosz-a, laikusai is vagyunk a papjai mellett, akiket ez a tény világi szempontból jócskán korlátoz, de biztonságot ad és erősen véd a kísértések és a szenvedések között. Isten országának a határai e nép országhatárai, tudatosítottuk-e, hogy ezek a határok bennünk és közöttünk vannak. Kell-e vajon nekünk ez az elrejtettség, ez a kisajátítottság, ami nem enged semmi osztozkodást felettünk senkivel, ha csak mi nem vágyunk el ebből a közegből, más istenek zsebében is kipróbálni a létet. Csak zárójelben jegyzem meg, hogy néha van idő visszazaladni a biztonságba, néha meg nincs.

Végül: Identitásunk építő köveit felemeltük a szívünkig és az értelmünkig, s most mindenkin személyesen a sor, hogy megkülönböztethetően közösségi, krisztusi mérce alatt élő elválasztott, szent népként, királyi papságként él, mint akire rátalált a kegyelem, vagy sem. A lehetőség a miénk. A felelősség is. Ámen.